

Oñatin

EGUZKI EKLIPSE OSOA

— Jakin behar duzun guztia —

Ordutegiak

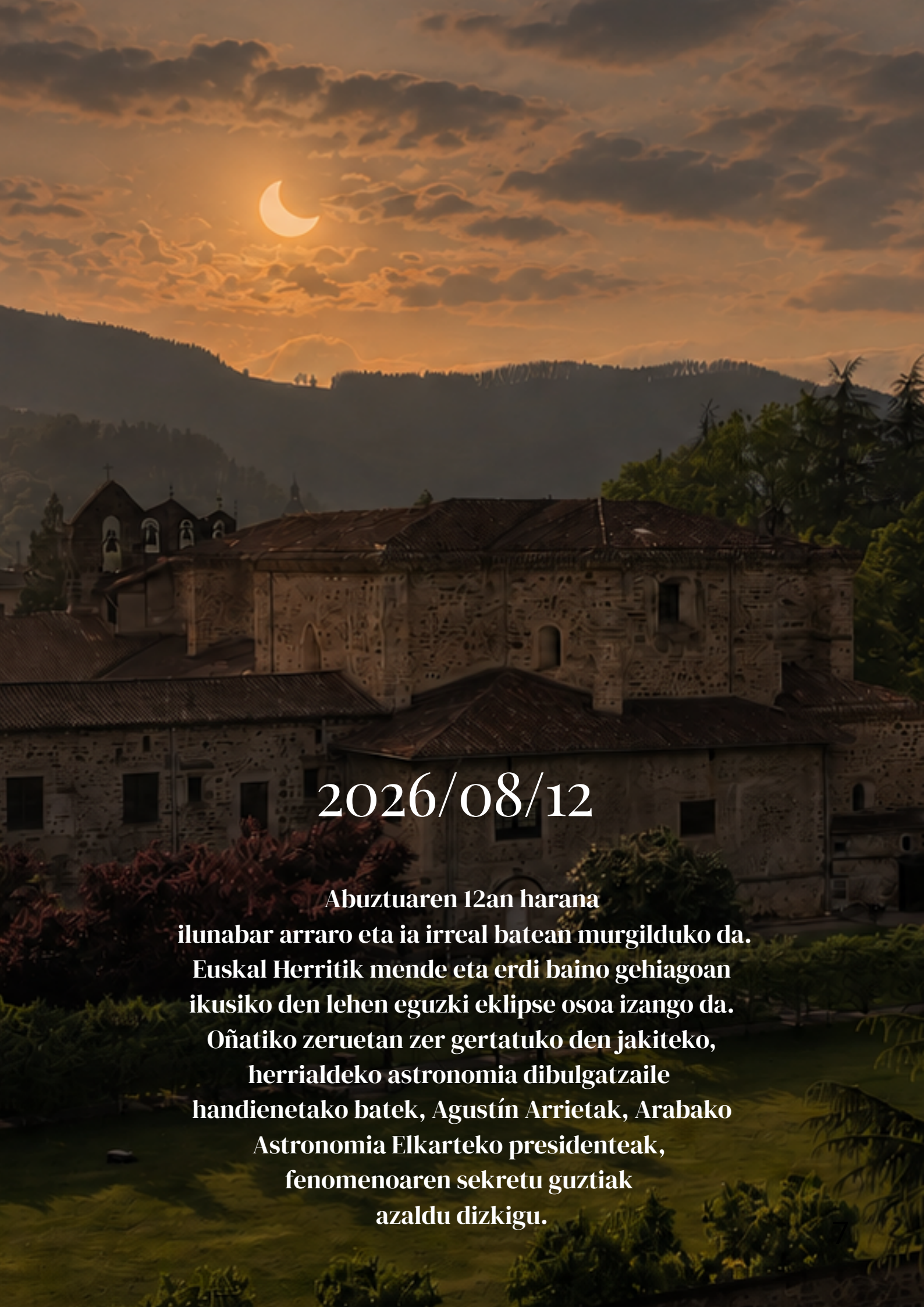

Gomendioak

Non ikusi Oñatin?

2026/08/12

**Abuztuaren 12an harana
ilunabar arraro eta ia irreal batean murgilduko da.
Euskal Herritik mende eta erdi baino gehiagoan
ikusiko den lehen eguzki eklipse osoa izango da.
Oñatiko zeruetan zer gertatuko den jakiteko,
herrialdeko astronomia dibulgatzaile
handienetako batek, Agustín Arrietak, Arabako
Astronomia Elkarteko presidenteak,
fenomenoaren sekretu guztiak
azaldu dizkigu.**

1860ko eklipsearen behaketa-taldea Gasteizen.

2026ko abuztuaren 12ko Eguzki-eklipse osoak segundo gutxi batzuk baino ez ditu iraungo Oñatin, baina hura ikusiko dutenek ziurrenik hamarkadetan gogoratuko dute. Agustín Arrieta dibulgatzaileak esaldi batekin laburbiltzen du: "edozein pertsonaren bizitzan, seguruenik kanpora bidaiatu gabe eklipse oso bat ikusteko izango duen aukera bakarra da". Eklipseak Penintsulako zati handi bat zeharkatuko duen arren, Euskal Herri osoa ez da osotasun-zerrendaren barruan egongo. Arrietak azaldu du Oñati ia-ia eklipse partziala eta osoa bereizten dituen marra magikoaren muga dagoela. Arrasate eta Oñati barruan egongo dira; inguruko beste herri batzuk, Bergara edo

Legazpi esaterako, kanpoan geratuko dira. Eta alde horrek, dioenez, "dena aldatzen du". Izan ere, eklipse partzial batek harritu dezake, baina eklipse oso batek argia, paisaia eta animalien portaera bera ere eraldatzen ditu. Oñatin, osotasunak 18 eta 20 segundo artean baino ez du iraungo. Oso denbora gutxi. Baina nahikoa aparteko esperientzia bat bizitzeko.

Gau ilun bat, baina ez guztiz gaua
Eklipsea arratsaldearen amaieran iritsiko da. Zortzi eta erdiak aldera, Eguzkia mendebaldeko horizontearen gainean oso baxu egongo da. Xehetasun horrek baldintzatuko du behaketa. Arrietak azpimarratzen du

horizonte garbi bat bilatzearen garrantzia. "Eguzkia zazpi edo zortzi graduko altueran baino ez da egongo", azaldu du. Horrek esan nahi du edozein tokik ez duela balio izango ikusteko. Arrietak Zumeltzegiko dorrea edo Aloña Mendiko gainak aipatzen ditu giro berezi bat sor daitekeen leku pribilegiatu gisa. Izan ere, eklipsearen iluntasuna ez da gauekoa bezalakoa. "Itzalaldi oso bizia da, aire arraro samarra duena". Argia pixkanaka itzaliz joango da Ilargiak Eguzkia estaltzen duen heinean, eta osotasuneko segundo horietan paisaiak ia errealitatez kanpoko tonu bat hartuko du. Izar batzuk ere ikus daitezke. Ondoren, argitasuna bat-batean itzuliko da. Oñatin, gainera, zerbait berezia gertatuko da:

eklipsea Eguzkiaren sartzearekin ia bat etorriko da. Izan ere, Eguzkiaren diskoa ez da berriro osorik ikusiko horizontearen atzean ezkutatu aurretik.

Fenomenoaren azken fasea mendebaldeko mendien azpian desagertuko da.

Animalien isiltasuna

Eclipse oso bat ikusi dutenek azalpen zailak dituzten sentrazioez hitz egin ohi dute. Tenperaturaren bat-bateko jaitsiera, argiaren kalitate arraroa edo inguruko isiltasun ustekabea esperientziaren parte dira.

Arrietak gogorarazten du eclipse luzeagoetan ikusten dela hegaztiekin kantatzeari uzten diotela, oiloak oilategira itzultzen direla edo baserriko animaliak gaua datorrela sinetsita erreakzionatzen dutela. Oñatin, aitortzen du fenomenoak azkarregi gertatuko dela aldaketa handiak behatzeko, baina litekeena da animalia batzuek iluntze faltsu hori sumatzea.

Warren de la Rue 1860ko eguzki eklipsea egin zuen

Euskal Herriarentzako gertakari historikoa.

Arrietak gogorarazi digu Espainian ikusgai izan zen azken eklipsea 1912koa izan zela, baina Euskal Herrietik ikusitako azken eclipse osoa 1860koa izan zela; orduan Gasteiz izan zen hura ikusteko leku pribilegiatuaren bat. Gainera, eclipse hark nazioarteko garrantzi zientifikoa izan zuen, Warren De La Rue astronomo britainiarra Arabara etorri baitzen fenomenoak argazkitan hartzera. Irudi haiek lagundu zuten ulertzen Eguzkiaren inguruan ikus zitezkeenugar erraldoiak benetan eguzki-koroaren parte zirela eta ez ilargiarenak. Gainera, Penintsulak egoera berezi bat biziko du: hiru eclipse garrantzitsu jarraian, hiru urtean. 2026koa iparraldetik igaroko da; 2027koa hegoaldekoa —eta iraupen ikusgarriak izango ditu Egipto bezalako lekuetan—; eta 2028an eratzun—eclipse bat iritsiko da. Baina euskal herritar askorentzat, abuztu honetako izango da bereziena. Gure lurretik bertatik ikusi ahal izango dugulako.

Nola begiratu Eguzkiari arriskurik gabe

Arrietak serio hartzen duen zerbait bada, segurtasuna da. Babes egokirik gabe eclipse bati begiratzeak ikusmenen kalte atzeraezinak eragin ditzake. Berezik haurren zaintza azpimarratzen du. “Nahikoa da haur bati ‘ez begiratu’ esatea, berehala egin nahi izateko”, dio irriz.

Horregatik, alternatiba erraz eta seguruak gomendatzen ditu, hala nola etxean kamera estenoipeko bat egitea. Oinetako-kaxa soil batekin, zulo txiki batekin eta paper zuri batekin eklipsearen irudia proiektatu daiteke Eguzkiari zuzenean begiratu gabe. Azaldu duenez, kontua ez da minutu luzez Eguzkiari begira egotea, baizik eta ilargiak eguzki-diskoa pixkanaka “koska” egiten duen modua ikustea. Arrietak azpimarratzen du eguzkitako betaurreko arruntek ez dutela balio, ezta erradiografiak edo etxeko beste metodo batzuek ere. “Bergia kaltetzen denean, ez du unean bertan minik ematen”, ohartarazi du. “Gero konturatzen zara”.

Bizitza osorako oroitzapen bihurtuko diren hogeitasegundo

Mundu erdia basamortuetan, ozeanoetan edo urruneko oihanetan barrena eklipseak jarraitzeko bidaiak antolatzen ari den bitartean, Oñatik bat izango du bere mendien gainean. Agian hogeitasegundo baino ez ditu iraungo. Agian hodeiek dena zailduko dute. Baina eguraldiak laguntzen badu, haranak argazki batekin inoiz guztiz harrapatu ezin izango duen eszena bat biziko du: Aloñaren gainean argia itzaltzen, kaleak ezinezko ilunabar batean murgiltzen eta ehunka pertsona zerura begira isilik. Fenomeno astronomiko handiak haiek ikusten dituztenen memorian ere gertatzen direlako.